

საქმეთა ელექტრონული განაწილების სისტემა სასამართლოში

საერთო სასამართლოებში საქმეთა განაწილების ახალი სისტემის დანერგვა მართლმსაჯულების რეფორმის „მესამე ტალღით“ განხორციელებულ ერთ-ერთ უმნიშვნელოვანეს სიახლეს წარმოადგენს. მეორე საანგარიშო პერიოდში, რომელიც 2019 წელს მოიცავს, განხორციელებულმა მონიტორინგის პროცესმა, საქმეთა განაწილების სისტემის მუშაობაში შემდეგი მნიშვნელოვანი გამომწვევები გამოავლინა:

- ბოგიერთ სასამართლოში მოსამართლეთა სიმცირე გამორიცხავს მთელი საქართველოს მასშტაბით საქმეთა ელექტრონული განაწილების დროს შემთხვევითობის პრინციპის დაცვას;
- სასამართლოს თავმჯდომარე კვლავ ინარჩუნებს პრობლემურ უფლებამოსილებებს, მათ შორის, მორიგეობის დადგენის, მასში ცვლილების შეტანის და მოსამართლეთა ვინრო სპეციალიზაციის შემადგენლობის განსაზღვრის უფლებებს. აღნიშნულ საკითხებს სასამართლოს თავმჯდომარე ერთპიროვნულად, დასაბუთების გარეშე ანესრიგებს, რაც ქმნის უფლებამოსილების მიკერძოებულად გამოყენების რისკებს, რამაც გავლენა შეიძლება მოახდინოს კონკრეტული საქმეების განაწილებაზე;
- სათანადოდ არ არის მონერსრიგებული მოსამართლის აცილების/თვითაცილების დროს საქმეთა ხელახალი განაწილების პროცედურა და ვადები; ასევე, გამომწვევას წარმოადგენს საპროცესო კანონმდებლობით აცილების/თვითაცილების შემთხვევაში საქმის ხელახალი განაწილების პროცესში სასამართლოს თავმჯდომარის ჩართვის შესაძლებლობა;

2017 წლის 31 დეკემბრიდან 2018 წლის 31 დეკემბრის ნათვლით, საქმეთა განაწილების ელექტრონული პროგრამით განაწილებული საქმეები

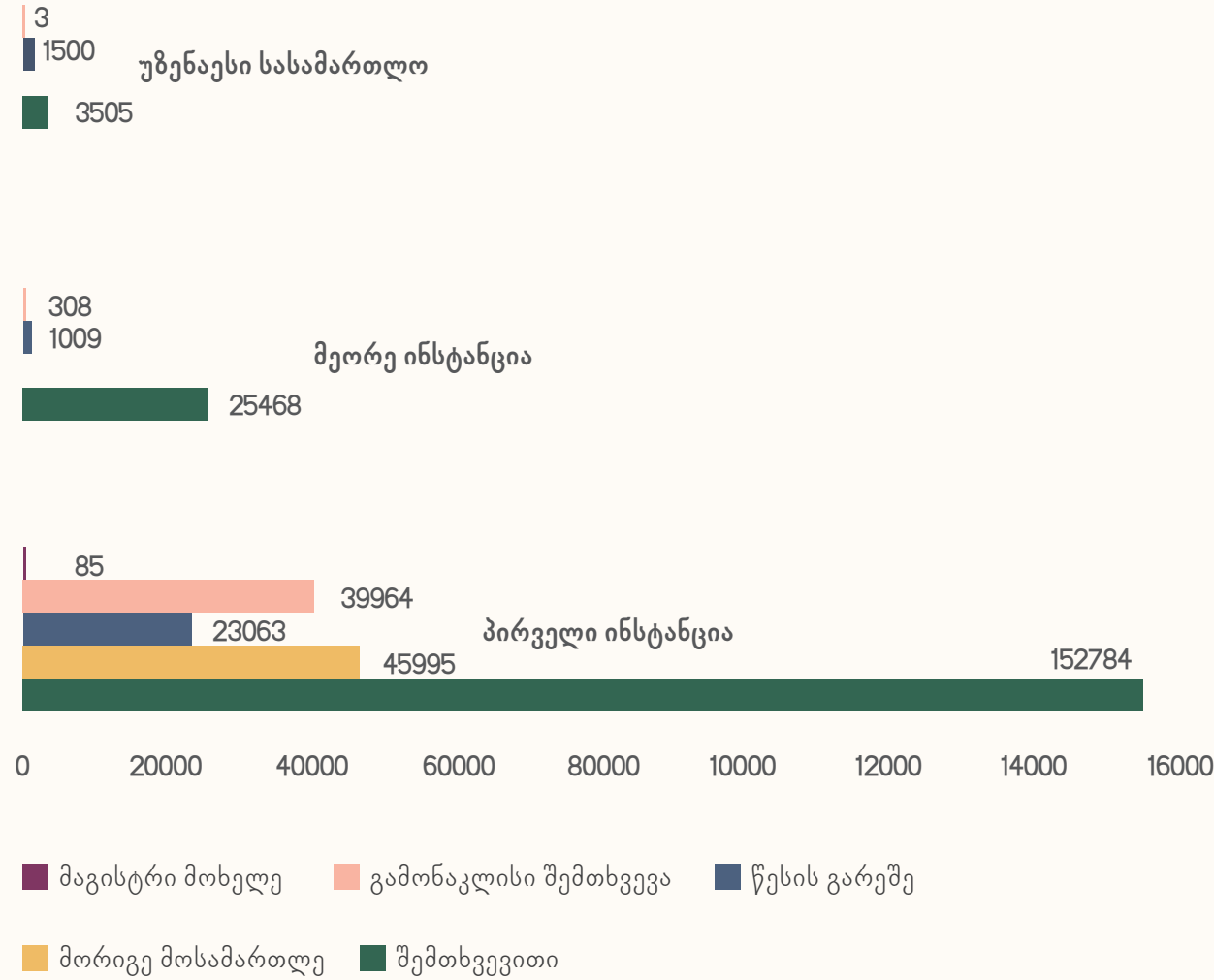
2019 წლის 1-ლი იანვრიდან 2019 წლის 31 დეკემბრის ნათვლით, საქმეთა განაწილების ელექტრონული პროგრამით განაწილებული საქმეები

საქმეთა ელექტრონული განაწილების სისტემა სასამართლოში სრულად ხელმისაწვდომია: <https://bit.ly/2V7n1Fb>. დოკუმენტი მომზადებულია ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულად არის პასუხისმგებელი „ადამიანის უფლებების სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრი“ (EMC) და არ ნიშნავს, რომ იგი ასახავს ევროკავშირის შეხედულებებს.

- საქმეთა ელექტრონული განაწილების პროგრამა სააპელაციო და უზენაეს სასამართლოებში კოლეგიური შემადგენლობიდან ირჩევს მხოლოდ ერთ მოსამართლეს, დანარჩენ მოსამართლეთა შერჩევის პროცედურა და წესი კვლავ ბუნდოვანია;
- ნათლად არ არის განსაზღვრული საქმეთა ელექტრონული განაწილების წესის საგამონაკლისო შემთხვევების სამართლებრივი რეგულირება;
- ელექტრონული განაწილების სისტემა მოსამართლეებს შორის საქმეების განაწილებისას არ ითვალისწინებს საქმის სირთულესა და წონას, რაც აუცილებელია მოსამართლეთა თანაბარი და სამართლიანი დატვირთვისთვის;
- მოსამართლეები, რომლებიც იკავებენ სასამართლოს/კოლეგიის/პალატის თავმჯდომარის, ან მოადგილის თანამდებობებს, აგრეთვე იუსტიციის უმაღლესი საბჭოს მოსამართლე წევრები, საქმეთა განაწილებისას სარგებლობენ შეღავათიანი დატვირთულობით, რაც მკვეთრად უპირატეს მდგომარეობაში აყენებთ მათ სხვა მოსამართლეებთან შედარებით;
- აღნიშნულ საანგარიშო პერიოდში მკვეთრად არის გაუარესებული საქმეთა განაწილების სისტემის მუშაობის თაობაზე საჯარო ინფორმაციის ხელმისაწვდომობის სტანდარტი.

2019 წლის 1-ლი იანვრიდან 31 დეკემბრის ჩათვლით განაწილებული საქმეები, ინსტანციების მიხედვით

საქმეთა ელექტრონული განაწილების სისტემა სასამართლოში სრულად ხელმისაწვდომია: <https://bit.ly/2V7n1Fb>. დოკუმენტი მომზადებულია ევროკავშირის ფინანსური მხარდაჭერით. მის შინაარსზე სრულად არის პასუხისმგებელი „ადამიანის უფლებების სწავლებისა და მონიტორინგის ცენტრი“ (EMC) და არ ნიშნავს, რომ იგი ასახავს ევროკავშირის შეხედულებებს.

რა ნაბიჯები უნდა გადაიდგას:

- ყველა სასამართლოში საქმეთა შემთხვევითი განაწილების პრინციპის მაქსიმალურად დაცვა მოსამართლეთა სათანადო რაოდენობის უზრუნველყოფის გზით;
- აცილების/თვითაცილების შემთხვევაში, საქმეთა ხელახალი განაწილების თანმდევ პროცედურის განსაზღვრა და აღნიშნულ პროცესში თავმჯდომარის როლის გამორიცხვა;
- ვიწრო სპეციალიზაციებში მოსამართლეთა შემადგენლობის განსაზღვრის უფლებამოსილების გადაცემა თავმჯდომარის ნაცვლად იუსტიციის უმაღლესი საბჭოსთვის, მკაფიოდ განსაზღვრული პროცედურის საფუძველზე;
- სასამართლოს თავმჯდომარეთათვის მოსამართლის დატვირთულობის მაჩვენებლის გაზრდისა და შემცირების უფლებამოსილების ჩამორთმევა;
- კოლეგიური შემადგენლობის მიერ საქმის განხილვისას საქმის განმხილველი სამივე მოსამართლის ელექტრონული პროგრამის საშუალებით შერჩევა;
- მოსამართლეთა მორიგეობის წესის იმგვარად მოწესრიგება, რაც გამორიცხავს შემთხვევითობის დაცვის გარეშე, საქმის ერთი კონკრეტული მოსამართლისათვის პირდაპირ გადაცემის შესაძლებლობას;
- მოსამართლეებს შორის საქმეთა ელექტრონული განაწილების პროცესში საქმეთა თანაბრად განაწილების პროცედურის დახვეწა, პროგრამის მიერ საქმის სირთულისა და წონის გათვალისწინებით;
- წესით გათვალისწინებული „განსაკუთრებული ობიექტური გარემოებების“ არსებობისას საქმეთა სხვა მოსამართლისთვის დროებით გადაცემის საფუძვლებისა და პროცედურის ნათლად გაწერა;
- საქმეთა ელექტრონული განაწილების სტატისტიკური ინფორმაციის წარმოებისა და მასთან დაკავშირებული საჯარო ინფორმაციის გაცემის ხელმისაწვდომობის ერთიანი მაღალი სტანდარტის შემუშავება; საქმის განაწილების თაობაზე სტატისტიკური ინფორმაციის დამუშავების ელექტრონული პლატფორმის ფორმირება/ამოქმედება.